

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра аграрного консалтингу і туризму

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Директор ННІ неперервної освіти і туризму
к.е.н., проф. М.М.Кулаєць
01 вересня 2019 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри аграрного
консалтингу і туризму

Протокол № 1 від 30.08.2019р.

В.о.завідувача кафедри
к.е.н., доцент І.П. Кудінова

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕКРЕОЛОГІЯ І КУРОРТНА СПРАВА

для здобувачів

першого (бакалаврського) рівня освіти

галузі знань 24 «Сфера обслуговування»

спеціальності 242 «Туризм»

розробник д.е.н., професор Левицька Інна Ванадіївна

Київ – 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни
Рекреологія і курортна справа
(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітньо-кваліфікаційний рівень	бакалавр (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Галузь знань	24 «Сфера обслуговування»	
Спеціальність	(шифр і назва)	
Спеціалізація		
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів		
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	4	-
Семестр	8	-
Лекційні заняття	30 год.	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	-
Лабораторні заняття		-
Самостійна робота	90 год.	-
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	4 год. 4 год.	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Рекреологія і курортна справа» передбачає набуття здобувачами вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок зі способів здійснення рекреаційної діяльності, особливостей організації і розвитку рекреаційних систем, а також зрозуміти суть біологічної дії рекреаційних та фізичних чинників, що використовуються в санаторно-курортних закладах України.

Дисципліна «Рекреологія і курортна справа» є вибірковою і займає чільне місце в навчальному процесі у вибіркового блоці дисциплін, а отже має логічний зв'язок і з іншими дисциплінами, що формують майбутнього фахівця індустрії гостинності.

Викладання дисципліни здійснюється протягом восьмого семестру на четвертому курсі.

Структура дисципліни складається з лекційних, практичних занять, самостійної роботи.

Метою дисципліни «Рекреологія і курортна справа» є формування уявлення щодо основних рекреаційних потреб людини, розуміння специфіки і видів рекреаційної діяльності, знання з організації і розвитку рекреаційних систем, а також оволодіння теоретичними та практичними знаннями з основ курортної справи: опанувати методики щодо реалізації природних чинників, що використовуються в санаторно-курортних закладах України; аліментарного чинника, спрямованого на забезпечення та уміле його використання в комплексному оздоровленні відпочиваючих; оволодіння навичками творчого погляду на організацію курортної справи залежно від курортних ресурсів.

Предметом дисципліни «Рекреологія і курортна справа» є особливості й закономірності розвитку рекреаційних систем та їхніх підсистем, механізми та стратегії вдосконалення суспільної практики щодо відновлення здоров'я людини при науково обґрунтованому використанні природних чинників курортів та лікувального (дієтичного) харчування.

Об'єктом дослідження виступає рекреаційна система як об'єктивне і соціальне утворення, яка охоплює рекреантів, природні комплекси, технічну інфраструктуру, сферу обслуговування, виробничу сферу, трудові ресурси, систему розселення.

Завданням вивчення дисципліни «Рекреологія і курортна справа» є теоретична і практична підготовка майбутніх фахівців туризму з питань:

- визначення теоретичних основ формування, динаміки, структури рекреаційних систем, їх територіальної диференціації й інтеграції у сучасних конкретних умовах;
- оволодіння навичками творчого погляду на організацію курортної справи в залежності від курортних ресурсів;
- дослідження зарубіжного та вітчизняного досвіду створення та функціонування рекреаційних систем;
- ознайомлення з інноваційними формами обслуговування та формами надання професійних послуг у санаторно-курортних закладах.
- аналіз функціональної, галузевої та територіальної структури рекреаційних систем України;
- обґрунтування рекреаційного районування з метою визначення рекреаційних функцій території і тенденцій їх зміни;
- розробка принципів вдосконалення системи збалансованого забезпечення рекреаційних потреб населення України та раціонального використання національних рекреаційно-туристичних ресурсів.

Компетентності вивчення дисципліни:

- формування у здобувачів вищої освіти умінь і навичок щодо аналізу сучасного стану та ефективного й оптимального розвитку і розміщення всіх складових рекреаційних систем;
- вміння використовувати творчий підхід щодо організації курортної справи в залежності від курортних ресурсів;

- засвоєння здобувачами вищої освіти основних принципів діяльності людини при здійсненні рекреаційного процесу, визначенні ролі суспільства й природних рекреаційних ресурсів у забезпеченні рекреаційних потреб;
- опанування теоретичними знаннями з організації і розвитку рекреаційних систем в Україні та світі;
- засвоєння теоретичних положень щодо формування спеціалізованих рекреаційних систем різного територіального охоплення;
- опанування методами визначення ємності території і максимально допустимих рекреаційних навантажень;
- вміло використовувати галузеві законодавчі акти у навчальній, науковій та практичній діяльності;
- аналізувати основні природні лікувальні чинники з позицій можливості їх використання для покращення стану здоров'я при різних захворюваннях;
- характеризувати основні типи курортів на території України, визначати їх лікувальний профіль та спеціалізацію.
- володіти сучасними інноваційними формами обслуговування та формами надання професійних послуг у санаторно-курортних закладах.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія та методологія рекреології і курортної справи

Тема 1. Вступ до курсу «Рекреологія і курортна справа». Загальне уявлення про рекреацію та курортну справу.

Предмет та завдання курсу. Рекреація та рекреологія. Проблеми визначення предмету рекреології. Завдання курсу.

Становлення рекреології як самостійної дисципліни. Основні концепції рекреології: гуманоцентрована, економоцентрована та антропологічна. Основні напрямки розвитку рекреології. Зв'язок рекреології з іншими науками. Специфіка зв'язків рекреології з антропоєкологією, валеологією та демографією.

Актуальні питання рекреаційних досліджень в Україні. Оцінка рекреаційних ресурсів та ефективність їхнього використання. Визначення рекреаційної ємності територій. Рекреаційне районування країни. Прогнозування та оптимізація розвитку рекреаційної сфери. Збільшення рекреаційного потенціалу. Вивчення рекреаційного попиту та рекреаційних потреб. Основні підходи до рекреаційних досліджень: генетичний,

дескриптивний, детермінований, діалектичний, інтегральний, казуальний, композиційний, раціоналістичний, системний, конструктивний, суб'єктивний, холістичний, екологічний, емпіричний.

Рекреація як соціокультурний феномен сучасного світу. Поняття рекреація. Погляди щодо розуміння рекреації. Рекреологія та рекреаційна географія. Рекреація і туризм: спільне та відмінне. Основні фази рекреації: образ, ситуація, слід.

Соціально-економічна сутність та основні функції рекреації: медико-біологічна, соціокультурна, економічна функція рекреації. Загальні тенденції розвитку рекреації.

Рекреація та відпочинок: спільне та особливе. Види діяльності людини під час відпочинку. Рекреаційне підприємство та рекреаційне господарство. Зони рекреації.

Сутність і задачі курортної справи. Предмет і основні поняття курортної справи. Історичні аспекти розвитку курортної справи. Протокурортний період – відокремлення курортної рекреаційної діяльності в самостійний напрямок людської життєдіяльності. Ранньокурортний античний період становлення перших організованих курортів й закладення основи сучасної європейської курортної мережі. Період відродження системи рекреаційних цінностей і практики курортного лікування (XIV-XV ст..). Період геопросторової розбудови мережі елітних курортів та самодіяльних водолікувальниць,

становлення медичної курортології, профільної диференціації курортних центрів та популяризації ідеї курортного водо- та кліматоздоровлення. Період курортного «буму ХІХ століття». Курортно-рекреаційне освоєння європейського континенту й геопросторової розбудови мережі курортних водно-кліматичних центрів для фізично здорового та заможного населення. Роль Академії наук СРСР в створенні наукових центрів щодо вивчення природних чинників в умовах санаторно-курортного оздоровлення. Сучасний період поглиблення масштабів курортного освоєння рекреаційних ресурсів європейського континенту, інтенсифікації їх експлуатації, курортної урбанізації та перетворення курортних центрів на поліфункціональні центри дозвілля.

Тема 2. Основи категоріального апарату рекреалогії та курортної справи

Поняття господарчий потенціал рекреації. Рекреаційне освоєння. Погляди на рекреаційну освоєність.

Категорія «вільний час». Класифікації часу. Час соціальний та особистий. Час активної діяльності та відпочинку. Час виробничої діяльності та неприбутковий час. Структурований та неструктурований час. Добовий соціальний час. Відмінності рекреаційного та вільного часу. Рекреаційний час протягом життя людини. Функції рекреаційного часу та типи рекреації.

Рекреаційний час рекреантів та рекреаційний час організаторів відпочинку. Основні властивості рекреаційного часу. Ієрархічність, квантовість, мінливість та функціональність рекреаційного часу. Рекреаційний простір. Формування рекреаційного простору. Діяльність по організації рекреаційного простору. Специфіка зв'язку рекреаційного часу та рекреаційного простору.

Класифікація санаторно-курортних закладів в Україні: санаторії, санаторії-профілакторії, пансіонати, курортні клініки, курортні готелі. Критерії їх державної акредитації.

Основні принципи санаторно-курортного лікування. Санаторний режим та його особливості. Основи курортного лікування (кліматичні, бальнеологічні, фізіотерапевтичні й інші фактори).

Медичний відбір пацієнтів (хворих) для санаторно-курортного лікування.

Тема 3. Принципи організації курортної справи. Курорти та їх типологія.

Організація санаторно-курортної справи. Класифікація курортів. Інноваційні типи курортів. Організація санаторно-курортного обслуговування. Принципи планування санаторно-курортної діяльності в Україні. Державне регулювання курортно-рекреаційної діяльності в Україні. Організація дієтичного харчування.

Курортна система України. Перспективи розвитку санаторно-курортної справи. Роль курортів в зміцненні здоров'я людини. Вимоги до курортів. Основні типи курортів: кліматичні, бальнеологічні, грязелікувальні, перехідні. Рекреаційна мережа. Класифікація санаторно-курортних закладів в Україні: санаторії, санаторії-профілакторії, пансіонати, курортні клініки, курортні готелі. Критерії їх державної акредитації.

Тема 4. Рекреаційний потенціал та рекреаційні ресурси

Поняття рекреаційний потенціал. Рекреаційний потенціал як умова розвитку рекреації. Основні властивості рекреаційного потенціалу. Природно- рекреаційний потенціал як передумова розвитку туризму. Оцінки рекреаційного потенціалу: рельєф, клімат, вода, мінеральна вода, флора та фауна, природні ресурси, культурно-історичні ресурси.

Поняття «рекреаційні ресурси». Рекреаційні ресурси як частина рекреаційного потенціалу. Уявлення про якість рекреаційних ресурсів. Основні розуміння рекреаційних ресурсів. Поняття «природні умови». Природні рекреаційні ресурси. Соціально-історичні рекреаційні ресурси. Рекреаційна ємкість та рекреаційний потенціал.

Поняття Туристські ресурси. Властивості туристських ресурсів. Погляди щодо розуміння туристських ресурсів.

Кліматичні особливості природних зон України та їх характеристика, взаємодія основних кліматичних чинників (сонячна радіація, циркуляція повітря, земна поверхня), що його формують. Вплив клімату на життєві процеси діяльності людини. Вітер і його особливості дії на організм людини. Температура повітря і вплив її на загальний стан людини. Тепловий баланс і тепловідчуття. Поняття про терміни адаптації та їх роль в кліматотерапії. Фізична терморегуляція та нервові механізми терморегуляції. Атмосферний тиск і самопочуття людини. Вологість повітря і основні його характеристики. Аерореспіраторний вплив: вологість повітря і духота, відкрите повітря рівнини, гіпоксично-гіпобаричний вплив (атмосфера гір). Показники еквівалентно-ефективної температури (ЕЕТ) та оптимальні величини цих показників для людини. Геліовпливи та дія сонячного випромінювання на організм людини. Три групи погод (схема оцінки погод згідно з потребами кліматотерапії): сприятливі, відносно сприятливі і несприятливі для кліматолікування. Кліматичне зонування Землі.

Тема 5. Характеристика рекреаційної сітки. Методи санаторно-курортного лікування.

Основні принципи санаторно-курортного лікування. Санаторний режим та його особливості. Основи курортного лікування (кліматичні, бальнеологічні, фізіотерапевтичні й інші фактори). Медичний відбір пацієнтів (хворих) для санаторно-курортного лікування.

Медична кліматологія як наука. Метеорологія. Кліматотерапія: 12 визначення, зміст. Методи кліматолікування: аеротерапія, геліотерапія, талассотерапія, спелеотерапія, псаммотерапія, кінезотерапія.

Обливання, обмивання, обтирання, укутування, компрес, як методи використання води з метою впливу на організм людини та загартування. Лікувально-профілактичні купання: види та об'єкти впливу. Фази купання. Морське й лікувально-морське купання: цілі й правила. Каскадне купання. Водні процедури в басейнах.

Грязьові аплікації: використання, типи. Парафінолікування, озокеритолікування, лікування нафталанською нафтою. Хімічний склад глини та її цілющі властивості. Макро- та мікроелементи. Зовнішнє й внутрішнє використання глини. Псаммотерапія.

Історія використання лікарських рослин. Лікарські форми та їх види. Історія використання меду та продуктів бджільництва. Макро- та мікроелементи (хімічний зміст), вітаміни меду, перга, прополіс, маточне молоко, бджолиний віск, пилок, використання для лікування різноманітних хвороб.

Дієтичне харчування: цілі, призначення й особливості при використанні в санаторно-курортних установах дієтичного харчування.

ЛФК: основи та історія розвитку. Заняття ЛФК: форми та структура. Показання щодо пересувального режиму. Принципи формування груп хворих та послідовність використання окремих форм ЛФК. Йога.

Змістовий модуль 2. Особливості рекреаційної діяльності в оздоровчому процесі людини. Рекреаційна система

Тема 6. Загальні уявлення про рекреаційну діяльність

Рекреаційні потреби людини. Рекреаційні потреби суспільства. Генеза рекреаційних потреб. Елементарна соціальна стратифікація рекреаційних потреб. Фактори формування рекреаційних потреб. Аналіз рекреаційних потреб.

Класифікаційні підходи до рекреаційної діяльності: за головним мотивом рекреації; за характером використання рекреаційних ресурсів; за правовим статусом; за тривалістю; за територіальною ознакою; за сезонністю; за характером організації; за віковою структурою; за кількістю учасників; за рухливістю; за суб'єктністю; за використанням транспортних засобів.

Фактори формування структури рекреаційної діяльності (бюджет вільного часу, матеріальні можливості, інтереси рекреантів). Елементарне рекреаційне заняття. Тип

рекреаційної діяльності. Рекреаційний цикл. Цикли рекреаційної діяльності. Рекреаційний режим. Рекреаційний кластер. Міжрегіональний рекреаційний комплекс. Основні тенденції в розвитку рекреаційної діяльності.

Тема 7. Географія курортів світу та України.

Зародження і розвиток курортів в світі. Перші згадки про курорти. Історія курортів світу. Розвиток курортів в Україні. Роль природно-лікувальних факторів у розвитку курортів. Основні біометеорологічні фактори. Методи кліматотерапії. Роль фізкультурно-оздоровчих факторів.

Географія курортів в Дальньому зарубіжжі: Центральна Європа, Південна Європа, Північна Європа; Америка; Близький Схід; Азія, Океанія й Африка. Курорти помірного поясу та субекваторіально-тропічні курорти. Курорти перехідного типу. Місце курортів України та Криму серед приморських кліматичних світових курортів. Основні методи лікування й оздоровлення, які застосовують на сучасних європейських курортах.

Тема 8. Раціональне використання та збереження курортних ресурсів.

Організація санаторно-курортної справи.

Закон України «Про курорти». Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням». Документи ФСС з ТВП. Документи ФСС НВВ. Документи МОЗ України. Реєстр галузевих нововведень. Концепція розвитку санаторно-курортної галузі. Установи курортної галузі України: санаторії МОЗ України; Міністерство праці та соціальної політики України; 15 Фонд соціального страхування з ТВП; Міністерство охорони здоров'я; науково-дослідні установи; вищі навчальні заклади. Правова охорона курортних, лікувально-оздоровчих та рекреаційних зон. Охорона курортних ресурсів від виснаження і забруднення.

Організація служби охорони курортних і гідромінеральних ресурсів та контролю за їх складом. Методика і організація робіт по встановленню округів санітарної охорони.

Тема 9. Санаторно-курортне господарство країн світу

Роль курортів в зміцненні здоров'я людини. Вимоги до курортів. Основні типи курортів: кліматичні, бальнеологічні, грязелікувальні, перехідні.

Географія курортів в Дальньому зарубіжжі: Центральна Європа, Південна Європа, Північна Європа; Америка; Близький Схід; Азія, Океанія й Африка. Курорти помірного поясу та субекваторіально-тропічні курорти. Курорти перехідного типу. Основні методи лікування й оздоровлення, які застосовують на сучасних європейських курортах.

Санаторно-курортне господарство Європи. Сучасний стан курортного господарства Європи. Бальнеологічні курорти Європи. Кліматичні курорти Європи.

Географія курортів Азії. Курортне господарство Азії. Бальнеологічні курорти Азії. Кліматокумисолікувальні курорти. Приморські курорти.

Курорти Америки, Африки, Австралії та Океанії. Загальна характеристика курортного господарства країн Америки, Африки, Австралії та Океанії. Курортне господарство країн Америки. Курорти Африки. Курорти Австралії та Океанії.

Тема 10. Курортний комплекс України.

Роль курортів в зміцненні здоров'я людини. Вимоги до курортів. Основні типи курортів: кліматичні, бальнеологічні, грязелікувальні, перехідні.

Поняття «лікувально-оздоровча місцевість». Основні курорти України. Місце курортів України та Криму серед приморських кліматичних світових курортів. Основні методи лікування й оздоровлення, які застосовують на сучасних європейських курортах.

Функціональна структура санаторно-курортних закладів. Кліматичні споруди: кліматопавільйони, аеросолярії, відкриті та закриті басейни, лікувальні пляжі. Типи

пляжів. Обладнання пляжу та організація пляжного відпочинку. Обладнання кліматичних споруд в залежності від їх функціонального призначення. Устаткування кліматичних споруд. Умови

праці масажиста та обладнання масажного кабінету. Служби та їх обладнання при кліматичних спорудах (медична, метеорологічна, воднорятувальна та ін.).

Курортний комплекс України. Характеристика курортного комплексу України. Територіальна структура курортного комплексу України. Курортна система України. Функціональна структура рекреаційної системи Південного Криму. Рекреаційна система Карпатського регіону

Тема 11. Основні концепти рекреаційної діяльності

Антропоцентричні та натуροцентричні моделі рекреаційної діяльності. Поняття рекреаційне проектування. Принципи ієрархії рекреаційної діяльності. Діяльнісно-ландшафтний принцип рекреаційного проектування.

Уявлення про елементарні рекреаційні заняття (ЕРЗ). Типи рекреаційної діяльності. Основи типізації рекреаційної діяльності. Класи ЕРЗ: цільові, додаткові, суміжні. Властивості ЕРЗ: альтернативність, взаємозалежність, рекреаційний режим, несумісність. Атрактивність ЕРЗ.

Поняття «цикл рекреаційних занять» (ЦРЗ). Основні вимоги ЦРЗ: корисність, атрактивність. Класифікація ЦРЗ: добовий, тижневий, річний, життєвий. Принципи конструювання ЦРЗ.

Тема 12. Концепції рекреаційних систем

Концепція рекреаційних систем В.Преображенського. Поняття «рекреаційна система». Основні підсистеми рекреаційної системи. Основні види взаємодії підсистем рекреаційної системи: культурна, міжособистісна, соціальна, соціально-політична, економічна. Властивості рекреаційних систем: цілісність, динамічність, надійність, ефективність, ієрархічність. Оцінки ефективності рекреаційних систем.

Територіальні рекреаційні системи. Територіальний характер рекреаційних систем (ТРС). Уявлення про ТРС. Погляди на розуміння ТРС. Особливості вивчення ТРС. Головне завдання ТРС. Основні функції ТРС: економічна, бюджетна, соціальна. Основні фактори територіальної організації рекреаційного господарства.

Характеристика підсистем територіальних рекреаційних систем. Рекреанти як основний компонент рекреаційної системи. Основні класифікації рекреантів. Спільні риси рекреантів. Природні і культурні комплекси. Основні властивості природних і культурних комплексів в рекреаційній системі. Форми інкорпорації природних і культурних комплексів до системи туристсько- рекреаційного обслуговування. Технічні комплекси. Обслуговуючий персонал. Органи управління.

Тема 13. Туризм як галузь рекреаційної діяльності

Поняття вид туризму. Основні критерії класифікації туризму за видами. Шість видів туризму. Особливості класифікації туризму за формами. Основні класифікації туризму за формами.

Основні підходи до визначення туристського регіону. Фактори формування туристського регіону. Статичні та динамічні фактори. Екзогенні та ендегенні фактори. Туристський регіон та регіональний туризм. Особливості розвитку регіонального туризму. Умови розвитку регіонального туризму.

Поняття «туристський центр». Основні підходи до вивчення туристських центрів. Поняття «центр туризму» та «туристський центр». Типологія туристських центрів. Фактори формування туристських центрів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теорія та методологія рекреації і курортної справи												
Тема 1. Вступ до курсу «Рекреалогія і курортна справа». Загальне уявлення про рекреацію та курортну справу	10	2	2			6						
Тема 2. Основи категоріального апарату рекреації та курортної справи	10	2	2			6						
Тема 3. Принципи організації курортної справи. Курорти та їх типологія.	10	2	2			6						
Тема 4. Рекреаційний потенціал та рекреаційні ресурси	10	2	2			6						
Тема 5. Характеристика рекреаційної сітки. Методи санаторно-курортного лікування	14	4	4			6						
Разом за змістовим модулем 1	54	12	12			30						
Змістовий модуль 2. Особливості рекреаційної діяльності в оздоровчому процесі людини. Рекреаційна система												
Тема 6. Загальні уявлення про рекреаційну діяльність	10	2	2			6						
Тема 7. Географія курортів світу та України	12	2	2			8						
Тема 8. Раціональне вико-ристання та збере-ження курортних ресурсів.Організа-ція санаторно-курортної справи	14	2	2			10						
Тема 9. Санаторно-	18	4	4			10						

курортне господарство країн світу												
Тема 10. Курортний комплекс України	12	2	2			8						
Тема 11. Основні концепти рекреаційної діяльності	10	2	2			6						
Тема 12. Концепції рекреаційних систем	10	2	2			6						
Тема 13. Туризм як галузь рекреаційної діяльності	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 2	96	18	18			60						
Усього годин	150	30	30			90						

5. Теми практичних занять з дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теорія та методологія рекреалогії та курортної справи		
1	Тема 1. Теорія та методологія рекреалогії та курортної справи Практичне заняття 1 1. Охарактеризуйте предмет та завдання курсу «Рекреалогія» . 2. Етапи становлення та розвитку рекреалогії. 3. Методологія та методика рекреаційних досліджень. 4. Сенс рекреації в контексті суспільного розвитку. 5. Соціально-економічні аспекти рекреації. 6. Основні типи та фази рекреації.	2
2	Тема 2. Основи категоріального апарату рекреалогії та курортної справи Практичне заняття 2 1. Поняття «рекреація» та «відпочинок». Основні види, форми та функції рекреації. 2. Концепції рекреації та відпочинку. 3. Особливості рекреаційного часу. Схожості та відмінності соціального, рекреаційного та вільного часу. 4. Проблеми рекреаційної термінології.	2
3	Тема 3. Принципи організації курортної справи. Курорти та їх типологія. Практичне заняття 3 1. Історія розвитку курортної справи. 2. Курорти України. 3. Визначення класифікації курортів.	2
4	Тема 4. Рекреаційний потенціал та рекреаційні ресурси Практичне заняття 4 1. Особливості законодавчого регулювання рекреаційної діяльності. Зміст державної програми розвитку туризму в Україні. 2. Рекреаційний потенціал України та	2

	3. Рекреаційний потенціал України та проблеми його використання. 4. Основні напрямки національної політики в галузі туризму і рекреації. 5. Екологічні проблеми розвитку рекреаційних територій України. 6. Проблеми розвитку підприємництва в рекреаційному господарстві України	
5	Тема 5. Характеристика рекреаційної сітки. Методи санаторно-курортного лікування Практичне заняття 5 1. Класифікація природних ресурсів. 2. Кліматоутворюючі рекреаційні ресурси. 3. Медико-кліматична характеристика природних зон. 4. Водні рекреаційні ресурси. 5. Історико-архітектурні ресурси. 6. Принципи і методи комплексної оцінки рекреаційних ресурсів території. 7. Оцінка рекреаційного потенціалу регіону та перспектив його розвитку. 8. Проблеми аналізу туристських ресурсів регіону. Практичне заняття 6 1. Методи санаторно-курортного лікування з використанням атмосферних рекреаційних ресурсів 2. Аеросолярій та аерофотарій. 3. Галотерапія її особливості 4. Ампелотерапія та апатеарпія. 5. Відмінності пелоїдо від псаммотерапії 6. Характеристика таласотерапії 7. Метод лікування «теренкур»	4
Змістовий модуль 2. Особливості рекреаційної діяльності в оздоровчому процесі людини. Рекреаційна система		
6	Тема 6. Загальні уявлення про рекреаційну діяльність Практичне заняття 7 1. Функції рекреаційної діяльності. 2. Характеристика основних циклів рекреаційної діяльності. 3. Структурні особливості рекреаційної діяльності. 4. Рекреаційна діяльність та екологія.	2
7	Тема 7. Географія курортів світу та України Практичне заняття 8 1. Зародження і розвиток курортів в світі. Перші згадки про курорти. 2. Історія курортів світу. Розвиток курортів в Україні 3. Географія курортів в Дальньому зарубіжжі: Центральна Європа, Південна Європа, Північна Європа; Америка; Близький Схід; Азія, Океанія й Африка. 4. Курорти помірного поясу та субекваторіально-тропічні курорти. Курорти перехідного типу.	2
8	Тема 8. Рациональне використання та збереження курортних ресурсів. Організація санаторно-курортної справи Практичне заняття 9 1. Закон України «Про курорти». Закон України «Про	2

	загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням». 2. Концепція розвитку санаторно-курортної галузі. 3. Правова охорона курортних, лікувально-оздоровчих та рекреаційних зон. 4. Організація служби охорони курортних і гідромінеральних ресурсів та контролю за їх складом.	
9	Тема 9. Санаторно-курортне господарство країн світу Практичне заняття 10 1. Роль курортів в зміцненні здоров'я людини. 2. Вимоги до курортів. 3. Основні типи курортів: кліматичні, бальнеологічні, грязелікувальні, перехідні. Практичне заняття 11 1. Санаторно-курортне господарство Європи. 2. Бальнеологічні курорти Європи. 3. Кліматичні курорти Європи. 4. Географія курортів Азії та їх характеристика. 5. Загальна характеристика курортного господарства країн Америки, Африки, Австралії та Океанії.	4
10	Тема 10. Курортний комплекс України Практичне заняття 12 1. Основні курорти України 2. Місце курортів України та Криму серед приморських кліматичних світових курортів. 3. Функціональна структура санаторно-курортних закладів. 4. Характеристика курортного комплексу України.	2
11	Тема 11. Основні концепти рекреаційної діяльності Практичне заняття 13 1. Антропоцентричні та натуроцентричні моделі рекреаційної діяльності. 2. Основні характеристики елементарних рекреаційних занять. Типи рекреаційної діяльності. 3. Основи моделювання елементарних рекреаційних занять. 4. Рекреаційна система та територіальна рекреаційна система: основні визначення, властивості, функції. 5. Основні територіальні рекреаційні системи України. 6. Принципи виділення перспективних рекреаційних територій. 7. Ієрархічність рекреаційних територій.	2
12	Тема 12. Концепції рекреаційних систем Практичне заняття 14 1. Специфіка основних моделей рекреаційної діяльності. 2. Що таке «рекреаційне проектування»? 3. Назвіть основні властивості елементарних рекреаційних занять. 4. Назвіть основні критерії типізації рекреаційної діяльності. 5. Що Ви розумієте під «циклом рекреаційних занять», які вимоги до їх конструювання	2
13	Тема 13. Туризм як галузь рекреаційної діяльності Практичне заняття 15 1. Туризм і навколишнє середовище. 2. Основні класифікації туризму. 3. Національні парки і заповідники в туризмі. 4. Рекреаційний потенціал туристських центрів України.	2

	5.Проблеми економічного аналізу рекреаційної діяльності. 6.Просторові аспекти дослідження рекреаційної діяльності.	
	Разом	30
Підсумковий контроль		Екзамен

6.Організація самостійної роботи

№ з/п	Види самостійної роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
	<i>Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу</i>		
Змістовий модуль 1. Теорія та методологія рекреаології і курортної справи			
1	Тема 1. Теорія та методологія рекреаології та курортної справи Питання для самостійного вивчення: 1. Які фактори обумовили розвиток рекреаології як самостійної дисципліни? Охарактеризуйте взаємозв'язок рекреаології з іншими науками. Що складає предмет вивчення рекреаології? 2. Основні завдання рекреаології та рекреаційних досліджень.Яким чином відбувалася еволюція сенсу рекреації? 3. Що відрізняє рекреацію і відпочинок? 4. Назвіть та охарактеризуйте основні типи рекреації. 5. Які функції виконує рекреація? 6. Які види діяльності людини під час відпочинку Вам відомі? Охарактеризуйте. 7. Назвіть та охарактеризуйте три фази рекреації. Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1, 2. Основна: 12,14,15,16. Додаткова: 20, 34, 35. Інтернет-ресурси: 4-6. Завдання для самостійної роботи - Структура рекреаційного часу протягом життя людини. - Основні екологічні закони. - Особливості рекреаційного поділу України. - Екологічні проблеми рекреаційної діяльності. - Класифікація і рекреаційне використання охоронних природних територій. - Рекреація і туризм як пріоритети суспільного розвитку. - Зв'язок рекреаології з курортологією та валеологією.	6	
2	Тема 2. Основи категоріального апарату рекреаології та курортної справи Питання для самостійного вивчення: 1. Господарчий потенціал рекреації. 2. Рекреаційне освоєння та рекреаційна освоєність. 3. Особливості вільного та рекреаційного часу. 4. Рекреаційний час та рекреаційний простір	6	

	5. Назвіть складові рекреаційного часу та відповідні їм типи рекреації. 6. Дайте визначення поняттю «вільний час». 7. Назвіть та охарактеризуйте основні концепції рекреації і відпочинку. 8. Що спільного та особливого між рекреацією та відпочинком? 9. Розкрийте особливості організації рекреаційного простору. Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1, 2. Основна: 12,14,15,16. Додаткова: 20, 34, 35. Інтернет-ресурси: 4-6.		
3	Тема 3. Принципи організації курортної справи. Курорти та їх типологія. Питання для самостійного вивчення: 1. Що таке господарчий потенціал рекреації? 2. Охарактеризуйте основні види, форми та функції рекреації. 3. Поняття «соціальний час» та його структура. 4. Назвіть складові рекреаційного часу та відповідні їм типи рекреації. 5. Дайте визначення поняттю «вільний час». 6. Назвіть та охарактеризуйте основні концепції рекреації і відпочинку. 7. Що спільного та особливого між рекреацією та відпочинком? 8. Розкрийте особливості організації рекреаційного простору. <i>Записати глосарій:</i> рекреаційна територія; рекреаційний об'єкт; рекреаційна ємкість, рекреаційне навантаження; ландшафт; рекреаційна охорона ландшафтів. Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 3,6. Основна: 12, 15,16, 17. Додаткова: 20, 36. Інтернет-ресурси: 4-6.	6	
	Завдання для самостійної роботи 1. Прогнози ВТО щодо майбутніх сценаріїв розвитку курортного сектору глобальної індустрії туризму. 2. Геопросторові (природно-географічні та суспільно-географічні) критерії наукової типології курортів. 3. Типології курортів за природними критеріями. 4. Функціональні критерії наукової типології курортів. 5. Опишіть основні функціональні класи курортів.		

	6. Види приморських рекреаційно-відпочинкових курортів. 7. Види гірських курортів. 8. Види лікувально-оздоровчих курортів. 9. Тектоніко-географічні особливості поширення бальнеологічних питних курортів. 10. Географія бальнеологічних курортів Європи, що використовують різні типи мінеральних питних вод.		
4	Тема 4. Рекреаційний потенціал та рекреаційні ресурси Питання для самостійного вивчення: 1. В чому полягає різниця між «рекреаційним потенціалом» та «рекреаційними ресурсами»? 2. Що таке «рекреаційний потенціал»? Охарактеризуйте особливості його оцінки. 3. Що включає поняття «рекреаційні ресурси»? 4. Яким чином співвідносяться рекреаційні і туристські ресурси? Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 4, 5. Основна: 10, 12, 15, 16, 17. Додаткова: 20, 21, 23, 2	6	
	Завдання для самостійної роботи Нанести на контурну карту України: - кліматичні ресурси; - водні рекреаційні ресурси; - історико-архітектурні ресурси.		
5	Тема 5. Характеристика рекреаційної сітки. Методи санаторно-курортного лікування Питання для самостійного вивчення: 1. Рекреаційно-туристична діяльність та її особливості. 2. Особливості природних ресурсів, що відносять до категорії лікувальних. 3. Які ознаки лежать в основі класифікації природних лікувальних ресурсів? 4. Дайте визначення поняття «природні лікувальні ресурси», «курорт». 5. Охарактеризуйте класифікацію курортів за природними лікувальними властивостями. 6. Охарактеризуйте бальнеологічні курорти, кліматичні курорти, грязьові курорти. 7. Назвіть основні властивості мінеральних лікувальних вод та лікувальних грязей. Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 4, 5. Основна: 10, 12, 15, 16, 17. Додаткова: 20, 21, 23, 2	6	
	Завдання для самостійної роботи 1. Назвіть властивості клімату, які використовуються в курортному лікуванні. 2. Охарактеризуйте основні методи курортного лікування. 3. Які природні фактори служать передумовою розвитку курортів? 4. Які кліматичні зони є сприятливими для кліматолікування? 5. Яка основна характеристика мінеральних вод визначає їх		

	лікувальний вплив? 6. Що спільного і що відмінного у лікувальному використанні мінеральних вод і лікувальних грязей? 7. Які особливості використання мінеральних вод і мінеральних ванн? 8. В чому полягають проблеми використання ресурсів з лікувальною метою?		
Змістовий модуль 2. Особливості рекреаційної діяльності в оздоровчому процесі людини. Рекреаційна система			
6	Тема 6. Загальні уявлення про рекреаційну діяльність Питання для самостійного вивчення: <i>Підготовка дайджесту на тему:</i> «Взаємозв'язок рекреаційної діяльності із географічними особливостями будь-якої області України» (за вибором). 1. Назвіть та охарактеризуйте основні фактори, що визначають рекреаційні потреби 2. Основні рівні вияву рекреаційних потреб. 3. Які функції властиві рекреаційній діяльності? 4. Основні тенденції еволюції рекреаційної діяльності. 5. Розкажіть про структурні особливості рекреаційної діяльності. 6. В чому виявляються основні класифікаційні підходи до рекреаційної діяльності? 7. Назвіть основні типи туристів. 8. Що таке цикл рекреаційної діяльності (ЦРД)? Які види ЦРД Вам відомі? Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 7, 8. Основна: 12,15,16,17,18. Додаткова: 25, 31, 34, 39. Інтернет-ресурси: 5, 6 Завдання для самостійної роботи - Побудувати схему денного та відпусного циклу рекреаційних занять. - З'ясувати взаємозв'язок рекреаційних потреб із географічними особливостями території України	6	
7	Тема 7. Географія курортів світу та України Питання для самостійного вивчення: Територіальна організація лікувально-оздоровчого та рекреаційного туризму світу та України. Курорти Європи, Азії, Америки, Австрії, Океанії: - охарактеризувати лікувально-оздоровчий та рекреаційний туризм України; - охарактеризувати лікувально-оздоровчий та рекреаційний туризм курортів Європи; - охарактеризувати лікувально-оздоровчий та рекреаційний туризм курортів Азії; - охарактеризувати лікувально-оздоровчий та рекреаційний туризм курортів Америки; - охарактеризувати лікувально-оздоровчий та рекреаційний туризм курортів Австралії; - підготувати інформаційні повідомлення та виступи.	8	

	Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 7, 8. Основна: 12,15,16,17,18. Додаткова: 25, 31, 34, 39. Інтернет-ресурси: 5, 6		
	Завдання для самостійної роботи. 1. Зміст поняття «курорт» 2. Періодизація розвитку курортної справи 3. Етапи становлення вітчизняних курортів 4. Огляд сучасних тенденцій розвитку курортної справи.	10	
8	Тема 8. Раціональне використання та збереження курортних ресурсів. Організація санаторно-курортної справи Питання для самостійного вивчення: Типи санаторно-курортних та рекреаційних закладів: - охарактеризувати нормативно-правову базу функціонування курортів; - зробити порівняльний аналіз організації дозвілля в санаторно-курортних закладах світових курортів: анімаційний сервіс; - підготувати інформаційні повідомлення та виступи Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 7, 8. Основна: 12,15,16,17,18. Додаткова: 25, 31, 34, 39. Інтернет-ресурси: 5, 6		
	Завдання для самостійної роботи 1. Особливості санаторно-курортного відбору та лікування. 2. Класифікація санаторно-курортних закладів. 3. Лікування та профілактика хвороб людини в умовах санаторнокурортного комплексу. 4. Особливості управління курортами, санаторно-курортними закладами та їх персоналом. 5. Засоби формування позитивного настрою людини, що лікується та оздоровлюється в умовах санаторно-курортних закладів. 6. Умови ефективного та якісного розвитку санаторно-курортних установ.		

9	Тема 9. Санаторно-курортне господарство країн світу Питання для самостійного вивчення: 1. Чим можна пояснити відставання туристичної індустрії східноєвропейського регіону порівняно з західноєвропейським? 2. Які чинники сприяють рекреаційно-курортному розвитку Західної Європи? 3. Яка структура рекреаційно-курортної діяльності у Європі? 4. Курорти якого профілю є найбільш популярними у Центральній Європі? 5. Які особливості рекреаційного потенціалу Європейського туристичного регіону? 6. Які Ви можете назвати країни-лідери за різними видами рекреаційно-курортної діяльності в Європі? Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 7, 8. Основна: 12,15,16,17,18. Додаткова: 25, 31, 34, 39. Інтернет-ресурси: 5, 6 Завдання для самостійної роботи Підготувати та провести мультимедійну презентацію рекреаційно-курортних ресурсів Європи за однією із запропонованих тем: 1. Клімато-кумисолікувальні курорти Європи 2. Гірськолижні курорти Європи 3. Приморські кліматичні курорти Європи 4. Питні курорти Європи 5. Бальнеологічні курорти Європи 6. Грязьові курорти Європи Мультимедійна презентація повинна бути розрахована на 30-40 хвилин та обов'язково містити наукову текстову та графічну (картки, фотокартки, аудіо- відеоматеріали) інформацію. Текстова інформація повинна подаватися за наступним планом: - загальна коротка інформація про країну: площа, кількість населення та його етнічний склад, політичний устрій, державна мова, національна символіка, основні історико-красознавчі пам'ятки, положення на карті світу або материку; - інформація про курортно-рекреаційні ресурси країни: ландшафтні (типи ландшафтів, пейзажна різноманітність), гідромінералогічні ресурси (мінеральні води, лікувальні грязі, наявність природних водойм), біокліматичні (режим сонячної радіації (інсоляційної і ультрафіолетової), режими атмосферної циркуляції (мінливість погоди і метеорологічних параметрів), вітровий і термічний режими, режим вологості та опадів); - схема-класифікація курортів країни з прикладами (кліматичні, бальнеологічні, бальнео-грязелікувальні, спелеокурорти, гірські тощо); - детальна карта-схема з позначенням розташування головних курортів країни та їх назв; - детальна характеристика найбільших курортів країни (різних за лікувальними факторами): фізико-географічна, кліматична,	10	
---	--	----	--

	курортно-рекреаційна характеристика, профіль курорту (кліматичний ...), показання та протипоказання, кількість та види санаторно-курортних установ (з прикладами), розташування курорту на карті країни. <u>Вимоги до реферату:</u> 20 сторінок формату А4, поля – 2 см з усіх сторін, міжрядковий інтервал – одинарний, шрифт – Times New Roman, 14 пт, вирівнювання – за шириною. <u>Вимоги до презентації:</u> мультимедійна презентація повинна складатися щонайменше з 20 слайдів, на кожному з яких обов'язково повинен бути розташований графічний (картки, фотокартки, аудіо- відеоматеріали) та текстовий. Реферат та презентація здаються в електронному вигляді на CD-R диску у коробці з наявністю титульного аркушу, на якому вказується тема, ім'я та прізвище студента.		
10	Тема 10. Курортний комплекс України Питання для самостійного вивчення: 1. Якими гідро мінералогічними ресурсами володіє Україна? 2. Які типи клімату зустрічаються на території України? 3. Які найбільш відомі приморські кліматичні курорти Ви знаєте? 4. Які види лікувальних грязей використовуються на курортах України їх особливості. 5. Які гірськолижні курорти Ви знаєте дайте їм характеристику. 6. Який основний профіль питних курортів України? Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 7, 8. Основна: 12,15,16,17,18. Додаткова: 25, 31, 34, 39. Інтернет-ресурси: 5, 6 Завдання для самостійної роботи Підготувати та провести мультимедійну презентацію рекреаційно-курортних ресурсів України за однією із запропонованих тем: 1. Приморські кліматичні курорти Південного узбережжя Криму 2. Одеська група курортів України 3. Курорти Херсонської області 4. Гірські кліматичні курорти та спелеокурорти України 5. Питні курорти України 6. Бальнеологічні курорти України 7. Грязьові курорти України Мультимедійна презентація повинна бути розрахована на 15-20 хвилин та обов'язково містити наукову текстову та графічну (картки, фотокартки, аудіо- відеоматеріали) інформацію. Текстова інформація повинна подаватися за наступним планом: - загальна інформація про регіон: площа, кількість населення та його етнічний склад, основні історико-краєзнавчі пам'ятки (для тем №1-3), положення на карті України з позначенням курортів, які характеризуються у презентації; - схема-класифікація курортів (з прикладами) в залежності від теми (наприклад, при класифікації грязьових курортів слід	8	

	зазначити курорти з сульфідними грязями, курорти з сапропелевими грязями, курорти з торф'яними грязями, курорти з сопковими грязями, курорти з гідротермальними грязями); - інформація про курортно-рекреаційні ресурси регіону або курорту: ландшафтні (типи ландшафтів, пейзажна різноманітність), гідромінералогічні ресурси (мінеральні води, лікувальні грязі, наявність природних водойм), біокліматичні (режим сонячної радіації (інсоляційної і ультрафіолетової), режими атмосферної циркуляції (мінливість погоди і метеорологічних параметрів), вітровий і термічний режими, режим вологості та опадів); - медична характеристика курортів: показання та протипоказання до лікування, методи лікування, типи санаторно-курортних установ з прикладами тощо. <u>Вимоги до реферату:</u> 20 сторінок формату А4, поля – 2 см з усіх сторін, міжрядковий інтервал – одинарний, шрифт – Times New Roman, 14 пт, вирівнювання – за шириною. <u>Вимоги до презентації:</u> мультимедійна презентація повинна складатися щонайменше з 20 слайдів, на кожному з яких обов'язково повинен бути розташований графічний (картки, фотокартки, аудіо- відеоматеріали) та текстовий. Реферат та презентація здаються в електронному вигляді на CD-R диску у коробці з наявністю титульного аркушу, на якому вказується тема, ім'я та прізвище студента.																						
11	Тема 11. Основні концепти рекреаційної діяльності Питання для самостійного вивчення: 1. Перерахувати взаємовиключаючі рекреаційні заняття. Відповідь обґрунтувати. 2. Описати цикли рекреаційної діяльності (добові, тижневі, відпускні та річні) в розрізі елементарних рекреаційних занять. Відповідь представити у вигляді таблиці. Таблиця 1 <table border="1"> <caption>Цикли рекреаційних занять</caption> <tr> <th>Елементарні рекреаційні заняття/ Часовий проміжок</th><th>Цільові елементарні рекреаційні заняття</th><th>Додаткові елементарні рекреаційні заняття</th><th>Супутні елементарні рекреаційні заняття</th></tr> <tr> <td>Добові</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Тижневі</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Відпускні</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Річні</td><td></td><td></td><td></td></tr> </table> 3. Самоорганізація рекреантів, фактори, які впливають на адаптацію рекреантів. Рекреаційна самоорганізація на різних етапах життєвого циклу відпочиваючих. Негативні наслідки самостійної рекреаційної діяльності відпочиваючих. 4. Описати загальні властивості рекреаційної системи та особливості їх використання в організації туристської діяльності, охарактеризувати підсистеми та системоутворюючі зв'язки. 5. Відповідно до району де ви проживаєте, описати існуючу рекреаційну систему та рекреаційні зони, які вона включає. Які	Елементарні рекреаційні заняття/ Часовий проміжок	Цільові елементарні рекреаційні заняття	Додаткові елементарні рекреаційні заняття	Супутні елементарні рекреаційні заняття	Добові				Тижневі				Відпускні				Річні				6	
Елементарні рекреаційні заняття/ Часовий проміжок	Цільові елементарні рекреаційні заняття	Додаткові елементарні рекреаційні заняття	Супутні елементарні рекреаційні заняття																				
Добові																							
Тижневі																							
Відпускні																							
Річні																							

	види рекреаційних потреб там можна задовольнити. Які види рекреаційних занять там можуть бути організовані та проводитись. Сформулювати основні задачі розвитку рекреації на цій урбанізованій території. В чому полягає специфіка розвитку рекреаційної системи цього району? Список рекомендованих джерел: Основна: 12, 15, 16, 17. Додаткова: 20, 29. Інтернет-ресурси: 4-6. Завдання для самостійної роботи <i>Практичні завдання:</i> Накреслити принципову схему територіальної рекреаційної системи.														
12	Тема 12. Концепції рекреаційних систем Питання для самостійного вивчення: 1. Заповнити таблицю: Характеристика основних концепцій рекреалогії <table><tr><th>Група концепцій</th><th>Приклад</th><th>Коротка характеристика</th></tr><tr><td>Гуманоцентровані – медико-біологічна – соціально-культурна – діяльнісна – антропоекологічна</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Економіоцентровані – політекономічна – техноекономічна</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Натуροцентрована</td><td></td><td></td></tr></table> 2. Чи слід на вашу думку, враховувати рекреаційну культуру у розробці тупродукту. Як саме? Навести відповідні приклади. 3. Як на вашу думку, можна використовувати концепції рекреалогії на практиці, зокрема при: 1) проектуванні туристичного продукту; 2) проведенні сегментування ринку туристичних послуг; 3) організації рекреаційної діяльності; 4) організації рекреаційного часу та простору; 5) проектуванні заходів збуту туристського продукту; 6) просуванні туристських товарів на ринок; 7) розробці рекламних кампаній. Сформулювати відповідні пропозиції та їх обґрунтувати. Список рекомендованих джерел: Основна: 11,12, 15, 16,-17. Додаткова: 18, 20, 29, 37. Інтернет-ресурси: 4. Завдання для самостійної роботи <i>Підготуйте есе на тему:</i> Вплив рекреаційної діяльності на природні комплекси.	Група концепцій	Приклад	Коротка характеристика	Гуманоцентровані – медико-біологічна – соціально-культурна – діяльнісна – антропоекологічна			Економіоцентровані – політекономічна – техноекономічна			Натуροцентрована			6	
Група концепцій	Приклад	Коротка характеристика													
Гуманоцентровані – медико-біологічна – соціально-культурна – діяльнісна – антропоекологічна															
Економіоцентровані – політекономічна – техноекономічна															
Натуροцентрована															
13	Тема 13. Туризм як галузь рекреаційної діяльності Питання для самостійного вивчення: 7.Що являє собою поняття «вид туризму»? Назвіть основні класифікації туризму за видами. 8.В чому виявляється специфіка класифікації туризму за формами?	6													

	Охарактеризуйте основні класифікації туризму за формами. 9. Назвіть основні фактори формування туристського регіону. 10. Сформулюйте уявлення про регіональний туризм. Які необхідні умови та фактори для його розвитку? 11. Яким чином співвідносяться поняття «туристський центр» та «центр туризму»? 12. Розкрийте основні фактори формування туристських центрів. 13. Що Ви розумієте під поняттям «туристський центр»? Які підходи існують до вивчення туристських центрів? Список рекомендованих джерел: Нормативно-правові акти: 1, 2, 4, 5, 8. Основна: 12, 15, 16, 17. Додаткова: 19, 20, 27, 32-34, 39. Інтернет-ресурси: 2-4.		
	Завдання для самостійної роботи 1. Охарактеризуйте основні напрямки змін в рекреаційному комплексі України, що відбулися з часу набуття країною незалежності. 2. Назвіть та розкрийте найперспективніші напрямки розвитку рекреаційної сфери України. 3. Назвіть та охарактеризуйте основні нормативно-правові акти, що регулюють розвиток туристсько-рекреаційної сфери в Україні. 4. В чому полягають перспективи підготовки кадрів для сфери рекреації і туризму?		
	Усього годин	90	

8. Форми контролю

Програма передбачає проведення постійного контролю знань здобувачів у ході практичних занять, опитування, тестування виконання ними комплексних контрольних завдань, застосування модульно-рейтингової системи навчання та оцінки знань та складання екзамену після вивчення курсу дисципліни.

8.1. Індивідуальні завдання для самостійної роботи здобувачів

1. Дієтичне харчування в санаторно-курортних установах.
2. Види дієтичного харчування.
3. Курорти України (описати один або кілька курортів на вибір).
4. Водні ресурси України і їхнє цільове використання в санаторно-курортній справі.
5. Загартовування. (Вплив клімату на організм людини, адаптація, акліматизація, види загартовування).
6. Методи кліматолікування (описати один або кілька методів кліматолікування на вибір).
7. Використання клімату з лікувальною метою.
8. Кліматичні курорти (описати один або кілька курортів на вибір).
9. Лікування водою (описати один або кілька аспектів лікування водою на вибір).
10. Історія лазень і саун.
11. Цілювальна пара (розглянути такі аспекти, як: дія лазні на організм, як користуватися лазнею, особливості користування сауною, лазневий віник, використання фіто-ароматичних настоек).

12. Лікувальні грязі (хімічний склад лікувальних грязей, механізм дії грязьових процедур на організм, грязьові аплікації й т.д.).
13. Історія фітотерапії.
14. Фітотерапія і її значення в курортології.
15. Апітерапія (цілющі властивості меду, бджолина отрута, прополіс, маткове молоко, пилок і перга, бджолиний віск - описати всі аспекти).
16. Історія санаторію „Березівськи мінеральні води”.
17. Санаторно-курортне лікування захворювань серцево-судинної системи.
18. Санаторно-курортне лікування захворювань органів дихання.
19. Методика заняття лікувальною гімнастикою.
20. Лікування продуктами бджільництва в санаторно-курортних умовах.
21. Санаторно-курортне лікування захворювань шлунково-кишкового тракту
22. Апітерапія й фітотерапія при захворюваннях шлунково-кишкового тракту.
23. Курортне лікування захворювань кишечника.
24. Апітерапія й фітотерапія при захворюваннях кишечника.
25. Санаторно-курортне лікування хвороб печінки й шляхів жовчовиділення.
26. Апітерапія й фітотерапія при захворюваннях печінки й шляхів жовчовиділення.
27. Санаторно-курортне лікування хвороб обміну речовин.
28. Цукровий діабет і його лікування на курортах.
29. Лікування ожиріння на курортах.
30. Основні принципи життя й правильне харчування.
31. Курортне лікування захворювань опорно-рухового апарата.
32. Історія розвитку лікувальної фізкультури.
33. Лікувальна фізкультура (мета, форми, принципи формування груп, послідовність застосування різних форм ЛФК).
34. Завдання лікувальної фізичної культури і її застосування на курортах.
35. Мети лікувальної фізичної культури при остеохондрозі
36. Водолікування на курортах при захворюваннях опорно-рухового апарату.
37. Лікувальне плавання в умовах санаторно-курортного лікування в басейні при захворюваннях опорно-рухового апарата.
38. Масаж у комплексі санаторно-курортного лікування (техніка масажу, масажний кабінет, умови роботи масажиста).
39. Техніка масажу.
40. Особливості застосування масажу на курортах при захворюваннях опорно-рухового апарата.
41. Курортне лікування захворювань нирок і сечовивідних шляхів.
42. Лікувальна фізкультура і її значення при застосуванні на курортах (Україна, миру).
43. Значення застосування дієтичного харчування в санаторно-курортних умовах.
44. Використання водолікування на курортах України.
45. Застосування водолікування на курортах України і світу.

8.2. Контрольні питання для засвоєння знань здобувачами

1. Загальні передумови розвитку рекреалогії.
2. Об'єкт та предмет рекреалогії.
3. Взаємозв'язок рекреалогії з іншими дисциплінами рекреаційного напрямку.
4. Місце відпочинку у рекреалогії.
5. Види діяльності людини під час відпочинку.
6. Значення «позаробочого і вільного часу» та «рекреаційного часу» для людини.
7. Надати характеристику структури рекреаційного часу за життя людини.
8. Функції рекреаційного часу.
9. Функції рекреалогії.

10. Характеристика гуманоцентрованої концепції.
11. Характеристика економоцентрованої концепції.
12. Характеристика натуроцентрованої концепції.
13. Класифікація рекреаційних потреб.
14. Компоненти рекреаційної системи.
15. Характеристика природних та культурних комплексів базової моделі рекреаційної системи.
16. Характеристика технічних комплексів базової моделі рекреаційної системи.
17. Роль обслуговуючого персоналу в рекреаційній системі.
18. Органи управління як елемент рекреаційної системи.
19. Яким чином розрізняються природні ресурси?
20. Матеріальні передумови формування рекреаційної галузі народного господарства.
21. Типи рекреаційних ресурсів.
22. Напрями рекреаційного природокористування.
23. Рекреаційні кліматичні ресурси.
24. Класифікація погоди.
25. Типи клімату та погоди.
26. Види кліматотерапії
27. Аеротерапія як метод оздоровлення людини.
28. Впливає на організм людини геліотерапії.
29. Впливає на організм людини світових промінів.
30. Перспективи розвитку рекреаційних водних ресурсів в Україні.
31. Можливості для розвитку водного туризму в Україні.
32. Значення озер для розвитку рекреації України.
33. Види водного лікування.
34. Класифікація біотичних ресурсів.
35. Чинники впливу на розміщення лісів в Україні.
36. Поділ лісів в залежності від корисних функцій.
37. Вплив фітонцидів на оздоровлення людини.
38. Різновиди рекреаційних ландшафтів.
39. Вплив ландшафти на психологічний стан людини.
40. Класифікація ландшафтів.
41. Розвиток бальнеології в Україні.
42. Лікувальний вплив мінеральних вод на організм людини.
43. Класифікація мінеральних води в залежності від хімічного складу.
44. Особливості та види лікувальних грязей.
45. Лікувальний вплив озокериту на людину.
46. Характеристика лікувальний властивостей грязей в залежності від їх походження та структури.
47. Особливості кольоротерапії.
48. Арт-терапія.
49. Музикотерапія як елемент арт-терапії.
50. Суть та значення апітерапії
51. Вплив апітерапії на стан здоров'я людини.
52. Лікувальний вплив меду на організм людини.
53. Розкрити сутність поняття анімалотерапії.
54. Дельфінотерапія та її позитивний вплив на здоров'я людини.
55. Основні складові функціонального задоволення відпочиваючого.
56. Інформаційні дані про споживача які необхідно мати для проведення дослідження сучасних рекреаційних потреб.
57. Лояльність споживачів рекреаційних послуг.
58. Програми лояльності для споживачів рекреаційних послуг.
59. Норми концентрації бальнеологічно-активних компонентів.
60. Типи мінеральних вод України.

61. Історія розвитку бальнеолікування.
62. Періодизація розвитку курортної справи.
63. Етапи становлення вітчизняних курортів.
64. Особливості терапевтичного впливу на організм мінеральних вод.
65. Основні методи бальнеологічного лікування.
66. Питне лікування.
67. Зовнішнє використання природних мінеральних вод.
68. Роль води у природі та житті людини.
69. Фізична реабілітація – суть, зміст та методи.
70. Роль лікувального харчування. Дієтотерапія.
71. Критерії та характеристика лікувальних грязей.
72. Основні типи лікувальних грязей.
73. Регенерація лікувальних грязей.
74. Охорона пелоїдів.
75. Пелоїдолікування
76. Масаж і його види.
77. Альтернативні традиційні і нетрадиційні методи оздоровлення.
78. Емоції та здоров'я. Психотерапія – суть, зміст та види.
79. Основні принципи комбінованого та сполученого застосування лікувальних фізичних факторів.
80. Місце фізіотерапії у наданні санаторно-курортних послуг.
81. Основи взаємодії організму з фізичними факторами.
82. Основні принципи лікувального застосування фізичних чинників.
83. Штучні фізичні фактори, що застосовуються в курортній лікувальній практиці
84. Лікувальні фізичні чинники електромагнітної природи.
85. Лікувальне застосування електромагнітних хвиль оптичного діапазону (фототерапія).
86. Лікувальні фактори механічної природи.
87. Лікувальні фізичні чинники термічної і водної природи.
88. Застосування рідкісних і нетрадиційних методів лікування.
89. Місце фізіотерапії у наданні санаторно-курортних послуг.
90. Основи взаємодії організму з фізичними факторами.
91. Основні принципи лікувального застосування фізичних чинників.
92. Штучні фізичні фактори, що застосовуються в курортній лікувальній практиці.
93. Лікувальні фізичні чинники електромагнітної природи.
94. Лікувальне застосування електромагнітних хвиль оптичного діапазону (фототерапія).
95. Лікувальні фактори механічної природи.
96. Лікувальні фізичні чинники термічної і водної природи.
97. Застосування рідкісних і нетрадиційних методів лікування.
98. Історичні етапи розвитку курортної справи.
99. Курортна мережа України.
100. Світові центри курортів.

9. Приклад екзаменаційного білета

ОС бакалавр спеціальність 242 «Туризм»	Кафедра аграрного консалтингу і туризму 2019-2020 навч. рік	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Рекреалогія і курортна справа»	Затверджую Зав. кафедри (підпис) Басюк Д.І. (ПІБ) 2019р.
Екзаменаційні запитання			
Завдання 1. <i>Дати повну відповідь на питання</i> 1. Основні класифікаційні підходи до рекреаційної діяльності. 2. Туризм і навколишнє середовище.			
Завдання 2. <i>Дати визначення термінам:</i> Рекреалогія _____ рекреаційна діяльність _____ рекреаційний час _____ спелеотерапія _____ геліотерапія _____			
Завдання 3. <i>Тестові завдання</i>			
1. Рекреація - це: а) особлива природна територія, де здійснюється розвиток рекреаційної діяльності; " б) процес відновлення фізичних, духовних і нервово-психічних сил людини, який забезпечується системою відповідних заходів і здійснюється у вільний від роботи час; в) особливо цінна природна територія, де здійснюється охорона природних комплексів.			
2. Рекреаційне навантаження — це: а) здатність території забезпечувати для відпочиваючих можливість займатися рекреаційною діяльністю; б) сукупність безпосередніх впливів людини на природно- територіальний комплекс, насамперед на рослинний покрив; в) сукупність властивостей території, яка придатна для відпочинку.			
3. Рекреаційні ресурси - це: а) важливі компоненти навколишнього середовища; б) найбільш сприятливе поєднання природних факторів, яке позитивно впливає на людей; в) природні та соціальні елементи середовища або їх сполучення, які можуть використовуватися, забезпечувати відпочинок та відновлення здоров'я й працездатності людей.			
4. Здатність перманентного зростання значення рекреації у житті суспільства зумовлюється так: а) збільшення вільного часу і намаганням людей використовувати його для відпочинку та оздоровлення; б) зосередженням рекреаційного господарства у місцях, де для його розвитку є найсприятливіші умови;			

в) географічним поділом праці.
5. Рекреаційний об'єкт - це: а) соціально-географічна система, що складається із взаємозв'язаних підсистем; б) розміщення рекреаційних закладів на певній території; в) місце з обмеженою площею, що використовується для відпочинку.

Екзаменатор _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі

1. Система оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

Перевірка та оцінювання знань здобувачів вищої освіти може проводитися у наступних формах.

1. Оцінювання роботи здобувачів під час практичних занять.
2. Оцінювання самостійної роботи.
3. Проведення підсумкового контролю (екзамену).

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти:

1. Робота на практичних заняттях оцінюється в 45 балів. За кожне практичне заняття – 3 бали. (15 занять × 3 бали = 45 бали).
2. Самостійна робота – всього 20 балів.
3. Письмова робота за першим змістовним модулем – 5 балів
4. Підсумковий контроль екзамен – 30 балів (мінімальна кількість набраних балів на екзамені 18 балів)

Разом за семестр : 100 балів.

На практичному занятті об'єктами оцінки є: усні відповіді здобувачів вищої освіти; результати тестування; активність по суті теми заняття; доповнення та коментарі; стиль виступу; грамотність та глибина володіння матеріалом; участь в обговоренні дискусійних питань; правильність розрахунків; рівень підготовки до практичного заняття; письмові відповіді.

Оцінка самостійної роботи:

- виконання індивідуального завдання;
- підготовка реферативного повідомлення (доповідь) за темою, яку пропонує викладач.

Порядок поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Поточне оцінювання здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовки здобувачів до встановлених завдань. Зокрема, поточному контролю підлягають:

- 1) активність та результативність роботи здобувача вищої освіти протягом семестру у вивченні програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
- 2) виконання індивідуального завдання;
- 3) виконання проміжного тестового завдання.

Контроль систематичності виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях.

Оцінювання здійснюється за наступними критеріями:

- 1) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;

- 2) ознайомлення з основною та додатковою літературою;
- 3) логіка, стиль виклад матеріалу в письмових роботах та усному виступі, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;
- 4) якість, самостійність та своєчасність виконання необхідних завдань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
Відмінно	90-100
Добре	74-89
Задовільно	60-73
Незадовільно	0-59

11. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР.
2. Про внесення змін до Закону України «Про туризм»: Закон України від 18.11.2003 р. № 1282-IV.
3. Про музеї та музейну справу: Закон України // Уряд, кур'єр, - 1995. - № 123-124.
4. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16.06.1992 № 245 6-ХІІ.
5. Про внесення змін до Закону України «Про природно-заповідний фонд України»: Закон України від 21.01.2010 р. № 1826- VI.
6. Про курорти: Закон України від 5.10.2000 р. № 2026-III.
7. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні: 3б. нормативно-правових актів / Під заг. ред. проф. В.К. Федорченка. - К.: Юрінком Інтер, 2002. - 640 с.
8. Туристична діяльність в Україні: нормативно-правове регулювання / Роїна О.М. (2-е вид., змін та доп.). - К.: КНТ, 2006. - 464 с.

Основний

9. Гулич О. Регіональні рекреаційно-туристичні комплекси: проблеми і перспективи розвитку / О. Гулич // Економіст. -2011. - №5. - С.41-43.
10. Дідик Я. М. Рекреаційні ресурси та рекреаційна система / Я. М. Дідик // Актуальні проблеми економіки. - 2008. -№7. - С. 150-153.
11. Игнатенко А.Н. Рекреационные территориальные системы: научные основы развития и функционирования: учеб, пособ./ А.Н. Игнатенко. - К.: УМК ВО при Минвузе УССР, 1989. - 88 с.
12. Масляк П.О. Рекреаційна географія: навч. посібник / П.О. Масляк. - К.: Знання, 2008. - 343с.
13. Рекреационные системы. - М.: Изд-во МГУ, 1986 . - 136 с.
14. Рекреация: социально-экономические и правовые аспекты / Отв. В.К. Мамутов, А.И. Амоша. - К.: Наук, думка, 1992. - 143 с.
15. Скрипник Н. Я. Рекреаційна географія : навч. посібник / Н. Я. Скрипник, А. М. Сердюк. - К. : Центр учбової літератури, 2013. - 296 с.
16. Стафійчук В.І. Рекреалогія: навчальний посібник / В.І. Стафійчук. - К.: Альтерпрес, 2006. - 264с.
17. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія : Навч. посібник / Н. В. Фоменко. - К : Центр навчальної літератури, 2007. - 312с.

Додатковий

18. Андреева О. Аналіз зарубіжних концепцій розвитку рекреації / О. Андреева // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. - 2009. - №4. - С.85-88.
19. Арбузов А.Ф. География туризма: Учебник / А.Ф. Арбузов. - М.: Академия, 2009. - 160 с.
20. Бейдик О. О. Словник - довідник з географії туризму, рекреації та рекреаційної географії / О.О. Бейдик. - К.: Палітра, 1998. - 130 с.
21. Бейдик О.О. Алгоритм комплексного дослідження рекреаційно-туристських ресурсів України / О.О. Бейдик // Туристский феномен: экономические, социальные, экологические и культурно-исторические предпосылки и последствия. Материалы IV Междунар. науч.-практ. конф. (г.Святогорск, 14-16 мая 2002 г.). - Донецк, 2002. - С.246-250.
22. Бейдик О.О. Рекреаційне районування / О.О Бейдик // ГЕУ: В 3-х т. - К.: Вид-во ім. М.П. Бажана, 1990.-Т. 3.-С. 120.
23. Бейдик О.О.Рекреаційно-туристичні ресурси України: Методологія та методи аналізу, термінологія, районування / О.О Бейдик - К.: ВПЦ «Київський університет», 2001. - 395 с.
24. Бейдик О.О. Унікальна Україна: географія та ресурси туризму: навч. посібник / О.О Бейдик, Н.О. Новосад. - К.: Алтепрес, 2013. - 572с.
25. Будзович Г. В. Екологічна економіка рекреаційного землекористування у сфері природокористування / Г. В. Будзович // Актуальні проблеми економіки. - 2014. - №9. - С.279-286.
26. Бутко М. Рекреаційний потенціал регіону: методологія оцінки та стратегія використання / М. Бутко // Економіст. — 2011. — №1. - С.42-47.
27. Гудзь П.В. Економічні проблеми розвитку курортно-рекреаційних територій. - Донецк: ТОВ «Юго-Восток, ЛТД», 2001. - 269 с.
28. Дідик Я. М. Економічна оцінка корисності рекреаційних ресурсів /Я. М. Дідик // Актуальні проблеми економіки. - 2008. - №10. - С. 247- 251.
29. Корецкий Л.М. Научно-методологические аспекты экономико-географического исследования территориально-рекреационных систем. Методологические проблемы современной географии: Сб. науч. трудов / Л.М. Корецкий, И.В. Смаль. - К.: Наук. Думка, 1993. - 288 с.
30. Лукьянова Л.Г. Рекреационное образование специалиста туристской отрасли / Л.Г. Лукьянова // Туризм у ХХІ столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості. Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. - К.: Знання України, 2002. - С. 424-434.
31. Мазур Ф. Ф. Соціально-економічні умови розвитку рекреаційної індустрії: (на прикладі Карпатського регіону). Навч. Посібник / Ф. Ф. Мазур. - К : Цент навчальної літератури, 2005. - 96с.
32. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. - К.: Знання, 2008.- 661 с.
33. Мацола В.І. Рекреаційно-туристичний комплекс України / В.І. Мацола // НАН України; Інститут регіональних досліджень. - Львів, 1997. - 259 с.
34. Нарстедт В. Рекреаційний сервіс в Європі: професія або інтуїція? Перспективи оздоровчого туризму в умовах бальнеолікарень і курортів / В. Нарстедт, М. Піводда // Пер. з нім. - Ужгород: Ліра, 2001. - 119 с.
35. Нудельман М.С. Социально-экономические проблемы рекреационного природопользования / М.С. Нудельман. - К.: Наук, думка, 1987. - 128 с.
36. Смаль І.В. Географія туризму та рекреація: Словник-довідник / І.В. Смаль. - Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2010. - 208с.
37. Стеченко Д. М. Алгоритм визначення стратегічних цілей розвитку регіональної рекреаційно-туристичної системи / Д. М. Стеченко, І. В. Безуглий // Регіональна економіка. - 2010. - №1. - С.24-31.
38. Цьохла С. Актуалізація підвищення якості послуг у розвитку курортно-рекреаційної сфери України / С. Цьохла // Журнал європейської економіки. - 2010. -№1. - С.59-72.

39. Шмагина В.В. Рекреация и туризм в системе современных приоритетов социально-экономического развития / В.В. Шмагина, С.К. Харичков. - Одесса: НАН Украины; Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований, 2000. - 70 с.

Интернет-ресурси

Пошукові системи та каталоги

- <http://www.medtour.info/aboutresorts/classification/kumiss/> - інформація про кумисолікування і кумисолікувальні курорти.
- <http://www.medtour.info/aboutresorts/kurort/> - велика кількість інформації про різноманітні курорти, їхня класифікація, курорти світу.
- <http://webdesign.perm.ru/006/01/Balneol.html> - бальнеологічні курорти світу (текстовий варіант). Розглядається за регіонами і країнами світу.
- <http://rmat-english.narod.ru/slovar/slovar.htm> - Туристський термінологічний словник (Зорін І.В., Квартальнов В.А.).
- <http://www.encyclopedia.ru/> - «Мир энциклопедий» - російськомовні
- енциклопедичні видання (енциклопедії, енциклопедичні словники, довідники).
- <http://www.igh.ras.ru/> - Сайтотека енциклопедичної літератури.

